

مجموعه‌های خاص

① مجموعه‌های عددی:

۱) $N = \{1, 2, 3, \dots\}$ اعداد طبیعی

۲) $W = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$ اعداد حسابی

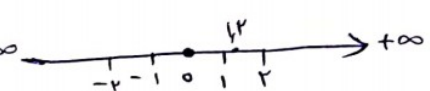
۳) $Z = \{\dots, -2, -1, 0, 1, 2, \dots\}$ اعداد صحیح

۴) $Q = \{\frac{a}{b} \mid a, b \in Z, b \neq 0\}$ اعداد گویا (اعداد کسری)

مثال: $\frac{2}{9}$ و $\frac{1}{\sqrt{7}} = \frac{1}{-\sqrt{7}} = -\frac{1}{\sqrt{7}}$ و 7 و $\dots$

۵) Q' یا $Q^c = \{ \text{اعدادی که نتوان کسری نوشت} \}$ اعداد اصم (تنگ)

۶) $R = \{ \text{همه اعداد گویا و تنگ} \}$ اعداد حقیقی

② مجموعه‌ای که هیچ عضوی نداشته باشد و با $\emptyset$ یا $\{ \}$ نشان می‌دهیم

مثال: اعداد صحیح بین ۱۷ و ۱۸ نمی‌تواند.

③ مجموعه‌یابی (تک عضوی): مجموعه‌ای که فقط یک عضو دارد.

مثال: اعداد طبیعی بین ۲ و ۴ $A = \{3\}$

④ مجموعه مرجع (جهانی یا عام): مجموعه‌ای که شامل تمام عناصر مورد بحث باشد که با M یا Ω نشان می‌دهیم. در واقع مجموعه‌ای است که اعضای مجموعه‌های دیگر را از آن انتخاب می‌کنیم.

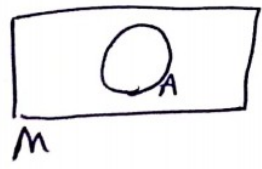
مثال

۱) اعداد صحیح زوج بین ۱۷ و ۱۹ $M = Z$ و $A = \{12, 14, 16\}$

۲) دانشجویان رشته گرافیک دانشکده (فصل) $M = \text{دانشجویان دانشکده}$

نمودار ون M : معمولاً مجموعه مرجع را با مستطیل و بقیه مجموعه‌ها را با دایره‌هایی داخل آن

نشان می‌دهیم.

⑤ **مجموعه A**: مجموعه‌ای شامل تمام عضوهای مجموعه مرجع به جز اعضای **مستثنی** مجموعه A که آن را با A' نشان می‌دهیم.

اعداد طبیعی فرد A' | اعداد طبیعی زوج A مثال
 $B = \{x | x < 3\}$ | $B' = \{x | x > 3\}$

بازه‌ها (فاصله‌ها)

۱) $(a, b) = \{x | a < x < b\}$

۲) $[a, b] = \{x | a \leq x \leq b\}$

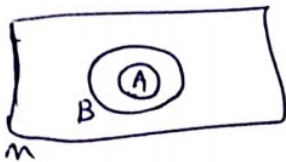
۳) $[a, b) = \{x | a \leq x < b\}$

۴) $(a, b] = \{x | a < x \leq b\}$

۵) $(-\infty, a] = \{x | x \leq a\}$

۶) $(a, +\infty) = \{x | x > a\}$

زیرمجموعه: A را زیرمجموعه B گوئیم هرگاه هر عضو A داخل B باشد و می‌نویسیم $A \subseteq B$.

مثال ۱) $A = \{a, b, 1\}$ | $B = \{2, 1, a, a, b\}$
 $A \subseteq B$

۲) $\mathbb{N} \subseteq \mathbb{Z} \subseteq \mathbb{Q} \subseteq \mathbb{R}$ | ۳) $A \subseteq A$ | ۴) $\emptyset \subseteq A$

دو مجموعه را مساوی گوئیم هرگاه دارای اعضای یکسان باشند.

مثال $A = \{2, 4, 6, 2\}$ | $B = \{6, 6, 2, 4, 6\}$ | $A = B$

دو مجموعه را هم‌ارز یا معادل گوئیم هرگاه دارای تعداد اعضای یکسان باشند.

مثال $A = \{1, 2\}$ | $B = \{a, b\}$ | $A \cong B$

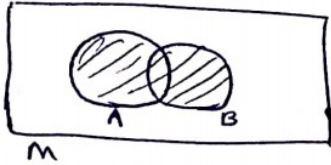
مجموعه تمام زیرمجموعه‌های A را مجموعه توانی A گوئیم و با $P(A)$ نشان می‌دهیم

مثال $A = \{3, 4\}$ | $P(A) = \{\emptyset, \{3\}, \{4\}, A\}$

نکته: اگر A ، n عضو داشته باشد، آن گاه $p(A) = 2^n$ عضو دارد
 در مثال قبل A دو عضو دارد و $p(A) = 2^2 = 4$ عضو دارد

اجتماع (U)

اگر هر دو اعضای A و B را داخل یک مجموعه بنویسیم، آن را اجتماع A و B گوئیم و با

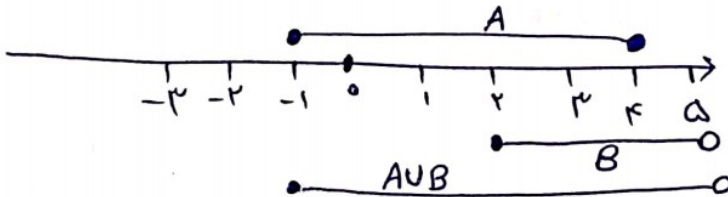

$A \cup B$ نشان می دهیم.

مثال ۱) $A = \{-7, 3, 2\}$ $B = \{1, 3, 0, 4\}$

$A \cup B = \{-7, 3, 2, 4, 0, 1\}$

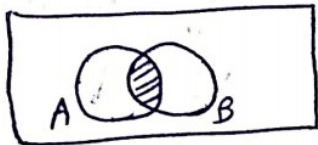
۲) $A = [-1, 4]$ $B = [2, 5]$

$A \cup B = [-1, 5) = \{x \mid -1 \leq x < 5\}$

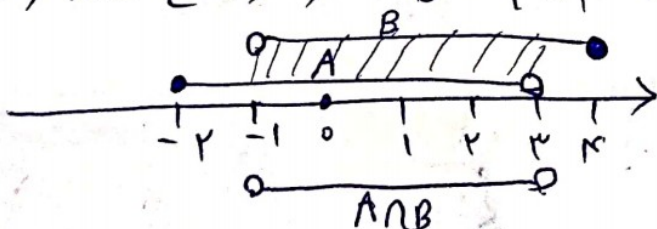
اشتراک (∩)

اگر عضوهای مشترک A و B را داخل یک مجموعه بنویسیم، آن را اشتراک A و B گوئیم و با $A \cap B$ نشان می دهیم.

مثال ۱) $A = \{a, 2, 3, 9\}$ $B = \{2, a, -1\}$ $A \cap B = \{2, a\}$

۲) $A = [-2, 3)$ $B = \{x \mid -1 < x \leq 4\}$

$A \cap B = (-1, 3) = \{x \mid -1 < x < 3\}$

مثال

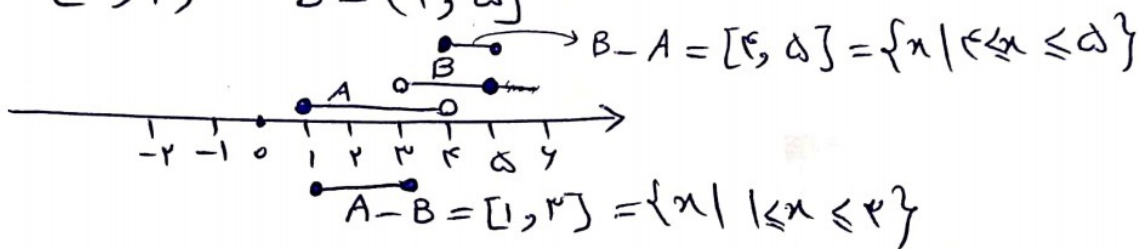
تفاضل B از A را با A-B نشان می دهیم و شامل عضوهای A است که داخل B نباشند.

مثال 1) $A = \{a, b, 2, 1\}$ $B = \{3, 5, a, 1\}$

$$A - B = \{b, 2\} \quad B - A = \{3, 5\}$$

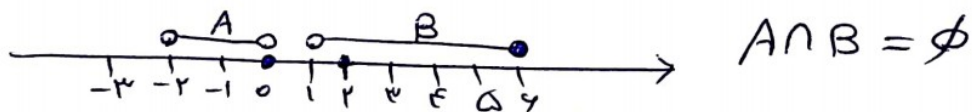
2) $A = [1, 3)$ $B = (3, 5]$

دو مجموعه را از هم جدا کنیم تا $A \cap B = \emptyset$.

مثال

$$A = (-2, 0) \quad B = (1, 4]$$

قوانین دو مجموعه $(A \cup B)' = A' \cap B'$ $(A \cap B)' = A' \cup B'$